

ANDRE SATURNIÑA

ALARGUN gelditu zan seme bat bakarrarekin.

Langillia, bizikoya, arreta aundikoa beti izantzan; baña zenera ill ondorian beñere baño indar geyagorekin lanari eutzi ziyon eta semea aurrera ateratzeko bidian jarri zan.

Askotan ikusten dan gauza da, aita gabe amak nola ateratzen dituzten beren aurrak, nola zuzendu ta bizitzen erakusten dioten, eta nola askotan neskach mutil trebienak irteten zaizkaten.

Aita alargunaren aurrak berriz ikusten dira askotan utziyak, eroriyak, zikiñak, ezertarako kemenik gabe, ta aunditzian motel eta ergelak.

Badirudi bestela izan biar lukela, baña geyenian onetara ikusten da. Eta andre Saturniña'rekin ere ori bera ikusten da.

Senarra bizi zanian baño larritasun edo eztuasun geyago eraman biarrian arkituko zan, baña senarra bizi zanian bezin garbi, chukun eta apain agertzen da seme bakar ura.

Alakošia da izan ere andre Saturnina.

Geyegizkua, ausuak dioten bezela.

Eta zerbaitetan geyegizkua bada, egiyazki gauzai kontu artzen da.

Gai ontan, andre Saturniña bezelako beste bat ez da oraindik eza-gutu.

Ez da ez eche artan zakarretan ere, gauz aundirik juango.

Zakarrrik botatzen al du bada, ausuak diotenez, zakarrarekin sua egiten badu.

Eche artan gauza bat ez dago: zikiñik ez. Guziya zillarra bezin garbi dauka; bañan ala ere zoko guziyak puzka zarrez betiak egoten dira.

Dana gorde, gorde, esaten du gajuak, jatenik ez dute eskatzen, eta gaur edo bigar zerbaitetarako ondo etorri litezke.

Eche artan dana gordetzen da. Aitona zanak elizkizunetarako ibiltzen zun *sombrallu* chiminiya bezin luzia, an dauka gordia paperetan bill-bill eginta, autzak ondatu ez dezan.

¿Zertarako ordia?

Gordetzeko.

Ori bai, zerbaitetarako gauza dala igarritzen badu ez du zokuan laga-ko. Atera ta batera edo bestera zayatuko da alik eta ondoena antolatzen.

Ezkon-berritan, illoba bat echian iruki zuben, Ikusi dan gizase-meik kaskarrena. Azkeneko gudan mikelete ibilliya.

Denbora guchi egin zuben izebarekin. Ez bat ez bi alde egin zuben Amerika'ra, utzirik bere ibillera charren oroipena ta mikelete izan zane-ko galtza gorri batzuk.

Galtza gorri oyek ere gordetzen ditu andre Saturniña'k, beste gañe-rako gauzak bezela.

Baña ez uste zokoratu ta egoten dirala. Ez.

Neguko egun otz gogorretan, izan liteken jantzirik beruena dala esaten dute, ta gona pian an jartzen ditu bere illobaren galtzak.

Ikustekua izaten da alakuetan andre Saturniña.

Lokatzetan arkitzen danian, batere konturatu gabe alchatzen ditu gonak eta agertzen zaizka azpiko aldian, illobaren mikeletetako galtza gorriyak.

¡Ikustekua!

Beste bein, bere, seme bakar ura agertu zan sudurretan, betaurre edo *antioju* aundi batzuek zeramazkiyela.

Inguruko emakumiak, ikusirik mutil-koškor ura alako gauzakin kupitu ziran zerbait gaitz izango zutelako ta amari galdetu zioten:

—Gišašo onek ¿begiyetako miña al dizu?

—Ez, Jaunkoa'ri eskerrak az. Badakizute, nere senar zanaren be-taurriak or nekazkiyen gordeta ura il zanetik, eta alperrik ez irukitziya gatik, semiari jarri dizkat.

A. DARRA